

4. Vnější vztahy

Ve 2. čtvrtletí došlo k velkému propadu hodnoty vývozu.

Celková hodnota vývozu zboží v 1. pololetí dosáhla 1 625,7 mld. korun. Export se meziročně propadl o 253,8 mld. korun (13,5 %). Jde o největší pokles v tomto období od roku 2009 (−198,1 mld., 16,6 %). V samotném 2. čtvrtletí hodnota exportu činila 733,0 mld. korun a meziročně poklesla o 215,1 mld. (22,7 %). Pokles prohloubilo i srovnání s 2. kvartálem 2019 – z pohledu hodnoty vývozu šlo o nejméně úspěšnější zaznamenané čtvrtletí. Vývoj byl jednoznačně ovlivněn omezením společenského i ekonomického provozu v reakci na šíření koronaviru. Počátek opatření lze datovat do poloviny března (meziroční propad vývozu o 11,5 %), kdy také omezily nebo dočasně uzavřely provoz některé velké exportní podniky. Plně zasažen byl zejména duben a květen (meziroční propady o 38,1 % a 29,0 %), v červnu již export mírně vzrostl (0,3 %).

Pokles se týkal téměř všech důležitých vývozních destinací.

Propad vývozu byl plošný a dotkl se téměř všech hlavních exportních destinací. Vývoz do EU se v 1. pololetí propadl o 210,5 mld. korun (14,0 %) a mimo EU pokles činil 42,6 mld. (11,4 %). Většina z uvedeného poklesu ale připadla na 2. čtvrtletí (vývoz do EU −176,0 mld. korun, mimo EU −38,5 mld.). Ve 2. kvartálu se nejvíce propadl export do Německa (−65,1 mld. korun, −21,9 %), Francie (−18,1 mld., −37,2 %) a na Slovensko (−15,8 mld., −18,7 %). Silné poklesy zaznamenali také vývozci do Španělska (−14,8 mld., −43,9 %), Polska (−13,4 mld., −22,8 %) a Itálie (−10,0 mld., −27,6 %). V případě mimounijních zemí je markantní hlavně propad hodnoty exportu do Velké Británie (−11,8 mld. korun, −33,5 %). Zde trvá série poklesů s několika výjimkami již od 3. čtvrtletí 2016 a poslední propad jen prohloubil existující trend¹.

Nejsilněji byl zasažen obchod s motorovými vozidly.

Ve 2. čtvrtletí nejvýrazněji klesal vývoz artiklů, které jsou pro českou ekonomiku klíčové, a nejvíce zasaženým oborem byla výroba motorových vozidel. Hodnota exportu motorových vozidel se ve 2. čtvrtletí meziročně snížila o 117,0 mld. korun (43,6 %). Druhý nejsilnější propad se týkal strojů a zařízení (−23,1 mld. korun, −21,9 %). Klesal i export v oborech navázaných na výrobu motorových vozidel – elektrická zařízení (−14,8 mld. korun, −19,1 %) a pryžové a plastové výrobky (−12,0 mld., −23,8 %). Další silné propady byly zaznamenány u kovodělných výrobků (−10,3 mld., −17,4 %), základních kovů (−8,1 mld., −21,8 %), chemických látek a přípravků (−7,1 mld., −16,1 %).

Dovoz se také propadl. Kromě omezení ekonomické aktivity byl patrný vliv propadu cen ropy a zemního plynu.

Hodnota dovozu zboží v 1. pololetí rovněž meziročně klesla, a to o 200,4 mld. korun (−11,3 %) na 1 574,0 mld. Z toho ve 2. kvartálu došlo k propadu o 169,5 mld. korun (−19,0 %). Výsledná hodnota importu tak činila 721,6 mld. Ve 2. čtvrtletí výrazněji meziročně klesal dovoz z EU (−143,5 mld. korun, −24,6 %) než ze zemí mimo EU (−24,2 mld., −8,0 %). Nejvíce se propadl dovoz z Německa (−64,7 mld., −28,1 %), dále z Ruska (−15,7 mld., −57,0 %, propad hodnoty byl posílen i meziročním poklesem cen ropy a zemního plynu) a Polska (−16,7 mld., −21,8 %). K příznivějším výsledkům importu ze zemí mimo EU přispěl výrazný nárůst dovozu z Číny (20,9 mld. korun, 24,2 %). Jde o největší přírůstek od roku 2010.

I na straně dovozu nejvíce klesala hodnota obchodu s motorovými vozidly.

Vývoj dovozu i vývozu byl z hlediska věcné struktury v mnoha rysech podobný. Nejvíce se ve 2. čtvrtletí propadla hodnota dovozu motorových vozidel (−67,4 mld. korun, −45,4 %). Velmi silné poklesy byly dále zaznamenány u strojů a zařízení (−20,7 mld. korun, −22,8 %), ropy a zemního plynu (−20,8 mld., −63,0 %, zejména vlivem propadu cen) a základních kovů (−19,5 mld., −28,0 %). Již několik čtvrtletí trvajících pokles hodnoty importu chemických látek a přípravků se dále prohloubil na 13,8 mld. korun (−19,2 %). Nejvýraznější nárůst hodnoty dovozu od 3. čtvrtletí 2018 naopak proběhl u počítačů, elektronických a optických přístrojů (15,0 mld. korun, 16,5 %). Sérii silných nárůstů trvajících od prosince 2019 zde

¹ Podíl exportu do Velké Británie na celkové hodnotě vývozu činil ve 2. čtvrtletí 2016 5,2 %. Ve 2. čtvrtletí 2020 to byla 3,2 %. Za rok 2019 podíl činil 4,2 %.

přerušil jen březen. Mimořádně vysoký přírůstek měl rovněž dovoz textilií (3,7 mld. korun, 27,6 %). Nejvíce zde dovoz rostl v dubnu a květnu.

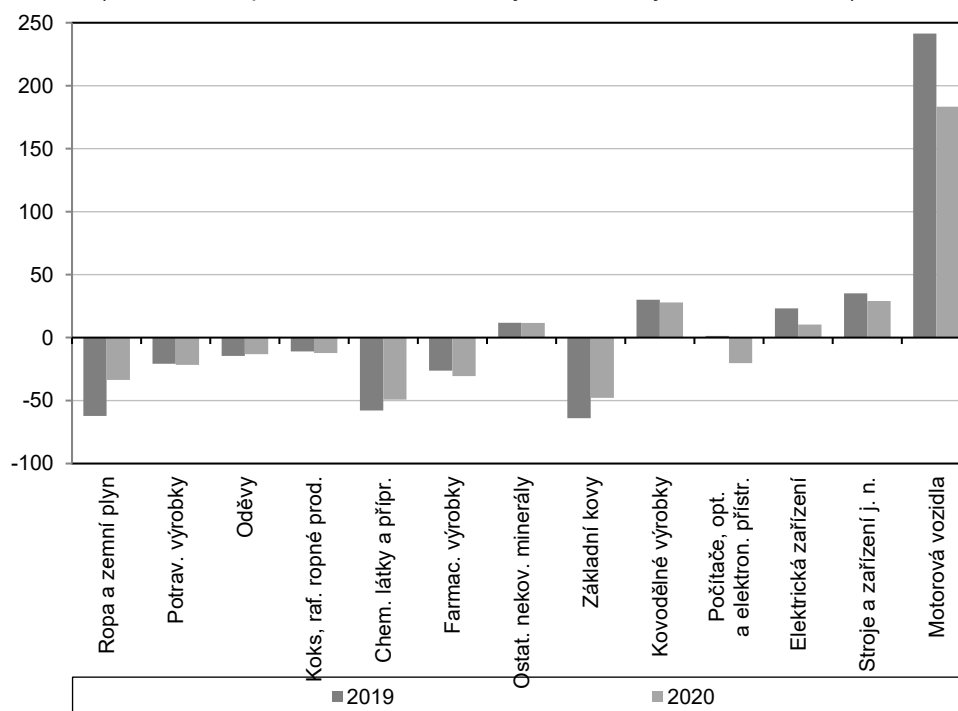
Bilance zahraničního obchodu se výrazně zhoršila, především u obchodu se státy EU.

Výraznější propad hodnoty exportu nad importem vedl i ke zhoršení bilance zahraničního obchodu se zbožím. Ta v 1. pololetí dosáhla přebytku 51,7 mld. korun. Ve srovnání se stejným obdobím předchozího roku ale došlo k redukci kladného salda o více než polovinu (53,5 mld. korun). Přebytek ve 2. čtvrtletí dosáhl 11,4 mld. korun a meziročně se snížil o 45,6 mld. Ve směru zhoršení bilance ve 2. čtvrtletí nejvíce působil obchod s Čínou (prohloubení deficitu o 21,6 mld. korun), Španělskem (pokles přebytku o 9,9 mld.) a Velkou Británií (zhoršení přebytku o 9,1 mld.). Výrazné bylo i snížení kladného salda obchodu s Francií (-8,7 mld. korun), Slovenskem (-6,3 mld.) a Maďarskem (-3,5 mld.). K meziročnímu zlepšení bilance došlo u obchodu s Ruskem (+12,2 mld. korun, i díky poklesu cen ropy a zemního plynu skončila bilance netypicky v přebytku 6,3 mld.). Ve směru zlepšení salda dále výrazněji působil obchod s Polskem (+3,3 mld. korun), Japonskem (+2,9 mld.) a Nizozemskem (+2,6 mld.).

Největší propad zaznamenal přebytek obchodu s motorovými vozidly.

Nejvíce k meziročnímu zhoršení bilance ve 2. čtvrtletí přispělo snížení přebytku obchodu s motorovými vozidly (-49,6 mld. korun), dále prohloubení deficitu u počítačů, elektronických a optických přístrojů (-16,6 mld.) a zhoršení přebytku u elektrických zařízení o 9,2 mld. Významné zhoršení bilance bylo zaznamenáno také u textilií (-4,8 mld.), pryžových a plastových výrobků (-4,0 mld. korun), ostatních dopravních prostředků (-2,5 mld. korun) a strojů a zařízení (-2,4 mld.). Vliv cen stál naopak za významným zlepšením bilance obchodu s ropou a zemním plynem (+19,8 mld. korun) i základními kovy (+11,4 mld.). Zmínil se také deficit u chemických látek a přípravků (+6,7 mld. korun).

Graf č. 9 Bilance zahraničního obchodu se zbožím ve statistice zahraničního obchodu (kumulace 1. pololetí, v mld. korun, vybrané oddíly klasifikace CPA)

Zdroj: ČSÚ